

ISSN: 2146-1961

Şimşek, P. (2024). Türkiye'deki Uluslararası Öğrencilere Yönelik Akademik Türkçe Üzerine Düşünceler, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 15(55), 223-243.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.4405>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

TÜRKİYE'DEKİ ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERE YÖNELİK AKADEMİK TÜRKÇE ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Pınar ŞİMŞEK

Dr. Öğretim Üyesi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye, simsekp@hotmail.com

ORCID: 0000-0002-1205-4490

Gönderim tarihi: 30.10.2023

Kabul tarihi: 05.02.2024

Yayın tarihi: 01.03.2024

Öz

Bir dilin bilimsel ve akademik alanda işlevsel olarak kullanımı ve dilin akademik olarak gelişimi, o dilin dünya dilleri arasında yer almasına katkı sağlayacaktır. Türkçenin, eğitimde ve akademik dünyada işlevsel kullanımı ve *uluslararası bir bilim dili* olması yolunda özellikle lisans ve lisansüstü programlara devam eden/edecek uluslararası öğrencilere akademik Türkçe öğretimi ciddi bir gerekliliktir. Her yıl Türkiye'ye ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitim için çok sayıda uluslararası öğrenci gelmektedir. Dünyanın her yerinden, tüm bilim alanlarında ve dallarında eğitim için Türkiye'ye gelen uluslararası öğrencilerin Türkçenin bir bilim dili olarak gelişmesine önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu sebeple "Akademik Türkçe Öğretimi" programları bu hususlar dikkate alınarak planlanmalı ve hazırlanmalıdır. Ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitim için Türkiye'ye gelen uluslararası öğrenciler, Türkçe Öğretim Merkezlerinde (TÖMER) A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 seviyelerinde Türkçe öğrenimlerini görseler de öğrencilerin devam edecekleri alan ve programlara özel akademik-bilimsel terim ve kelime öğrenimleri ile dil becerilerini akademik alanda kullanmaları yeterli düzeyde değildir. Uluslararası öğrencilerin; okudukları Türkçe akademik bir yazıyı veya dinledikleri bilimsel bir sunumu anlamlandırmaları, Türkçe akademik yayın yapabilmeleri ve daha fazla bilimsel etkinliklere katılımları için yeterli akademik Türkçe eğitimi almaları gerekmektedir. Çalışmanın amacı, Türkiye'ye eğitim için gelen uluslararası öğrencilere akademik Türkçe eğitimi verilmesinin ihtiyaç ve gerekliliğini ortaya koyarak, farklı disiplinlere göre hazırlanacak materyallerin akademik Türkçe eğitimine etkisine, uluslararası öğrencilerin Türkçeyi akademik ve bilimsel alanda işlevsel olarak kullanmalarına ve dolayısıyla Türkçenin bir bilim dili olarak gelişimine katkıda bulunmaktır. Çalışmanın veri kaynaklarını; ilgili literatür, YÖK istatistikleri, Gazi Üniversitesi TÖMER tarafından uluslararası öğrenciler için hazırlanan "Akademik Türkçe-1 ve Akademik Türkçe-2: Yazma" kitapları, Halit Karatay'ın editörlüğünü yaptığı "Akademik Türkçe" kitabı ve 'akademik Türkçe öğretimi' üzerine yapılmış bilimsel çalışmalar oluşturmaktadır. Bir nitel araştırma olan bu çalışmada öncelikle; doküman incelemesi yöntemiyle alanyazın taraması yapılmış, belirtilen kaynaklardan, ön lisans, lisans ve lisansüstü öğretime devam eden uluslararası öğrencilerin, buldukları bilim alanı ve dalları ile ilgili istatistikî veriler incelenmiştir. Daha sonra çalışmanın kaynaklarını oluşturan kitaplardan elde edilen bulgular, bilimsel alan ve dallara göre akademik Türkçe öğretimi açısından analiz edilmiş, değerlendirmeler ve yorumlar yapılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Akademik dil, Uluslararası öğrenci, akademik Türkçe

THOUGHTS ON ACADEMIC TURKISH FOR INTERNATIONAL STUDENTS IN TURKEY

ABSTRACT

The functional use of a language in scientific and academic fields and the academic development of the language will contribute to that language's place among the world languages. In order for Turkish to be used functionally in education and in the academic world and to become an international scientific language, it is a serious necessity to provide academic Turkish education to international students, especially those who are/will continue their undergraduate and graduate programs. Every year, many international students come to Turkey for associate, undergraduate and graduate education. It is thought that international students from all over the world who come to Turkey for education in all fields and branches of science will make a significant contribution to the development of Turkish as a scientific language. For this reason, "Academic Turkish Teaching" programs should be planned and prepared taking these objectives into consideration. Although international students who come to Turkey for associate, undergraduate and graduate education study Turkish at A1, A2, B1, B2, C1 and C2 levels at Turkish Teaching Centers (TÖMER), they also learn academic-scientific terms and vocabulary specific to the fields and programs they will attend. Their use of language skills in the academic field is not sufficient. International students are required to receive adequate academic Turkish education in order to make sense of a Turkish academic article they read or a scientific presentation they listen to, to make academic publications in Turkish, and to participate in more scientific activities. Purpose of the study; By revealing the need and necessity of providing academic Turkish education to international students who come to Turkey for education, it is to contribute to the impact of materials prepared according to different disciplines on academic Turkish education, international students functional use of Turkish in academic and scientific fields, therefore to the development of Turkish as a scientific language. The sources of the study are the relevant literature, YÖK statistics, the books "For International Students Academic Turkish 1 and Academic Turkish 2-Writing" published by Gazi University TÖMER, the book "Academic Turkish" edited by Halit Karatay and scientific studies on academic Turkish. In this study, which is qualitative research, first of all; A literature review was conducted using the document review method, and statistical data regarding the science fields and branches of international students attending associate, undergraduate and graduate education were examined from the specified sources. Then, the findings obtained from the books that constitute the sample of the study were analyzed in terms of academic Turkish teaching according to scientific fields and branches, and suggestions were made by making evaluations and comments.

Keywords: Academic language, international student, academic Turkish

GİRİŞ

Akademik Dil, Akademik Türkçe

Hiçbir dilin doğuştan akademik/bilimsel dil olarak tanımlanması doğru değildir. Bilim alanlarında kullanılan terimler ve teknik sözcükler, dilde zaten var olan sözcüklerin farklı anlamlarda kullanılması yanında asıl olarak sonradan türetilen sözcüklerdir. Bu sözcükler ilgili alanda araştırma yapanlar tarafından türetilir veya yeniden tanımlanır. Gelişim ve değişimin de etkisinin olduğu bu ifadeler dilin kendi imkânlarıyla türetilebilecekleri gibi başka dillerden de alınabilirler.

Akademik dili Nagy ve Townsend (2012) çalışmasında; “Akademik dil, disiplinlerle alakalı içerikler hakkında düşünmeyi ve iletişimi sağlayan özelleştirilmiş yazılı veya sözlü dildir” şeklinde tanımlamıştır. Friedberg vd. (2017) ile Scarcella (2003) çalışmalarında akademik dilin; akademik ortamda ve bilimsel kitaplarda kullanılan ve disiplinlere özgü dilbilgisel yapıları içeren bir tür olduğunu ifade etmişlerdir. Akademik dili kısaca şu şekilde de tanımlamak mümkündür: Bilimsel/akademik yayın (makale, bildiri, kitap... vb.) ve etkinliklerde (Konferans, sunum... vb.) kullanılan ve ilgili bilim dalının terim, kavram ve yapılarıyla bilimsel bir bağlamı ortaya koyan dile akademik/bilimsel dil denir. Akademik/bilimsel yayın ve etkinlikler ise, bilim insanları tarafından üretilmiş akademik ölçütlere uygun yazılı ve sözlü metinleri kapsar.

Akademik bilgi, o akademik çalışmaları yapan ve fikirleri üretip geliştiren bilim insanlarının kullandığı dil ile ortaya çıkar. Aynı alanda çalışan akademisyenlerin birbirlerinin yaptığı çalışmalardan haberdar olabilmeleri de başka dillerde üretilen akademik veri ve bilgilerden yararlanmak için yabancı dil bilmeleri gerekliliğini ortaya çıkarır. Bu bağlamda bilim insanlarının dil tercihleri, akademik bilginin dilini oluşturma ve kullanımını genelleştirmede çok önemlidir. Bu etkiye nüfuz edecek unsurlar akademik kariyer, hedeflenen çalışma ve bilimsel veriyi üretmelerinde çalıştıkları ya da kendilerine destek olan kurumlardır. Nitelikli çalışmalar üretmesi beklenen akademisyenlerin özellikle kendi ana dillerinde ve alanlarının etkisinin yüksek olduğu ve bu alanlara katkı sağlayan diğer bilim insanlarının anlayabileceği yabancı dillerde de yayın yapması gerekmektedir.

Akademik Türkçe; Türkçe akademik kelime-terim ve kavramlar ile akademik metinleri anlama-kavrama ve akademik metin yazmayı kapsar. Bugün Türkçe için hedeflenen ‘akademik dil olarak yaygınlaşma’ hedefine; İngilizce, çoğu alanda uluslararası ortak akademik dil olarak kullanılmasıyla ulaşmıştır. İngilizce yanında kullanılan başka yabancı diller de akademik olarak uluslararası kullanılmakla birlikte hiçbiri İngilizcenin tercih oranına ulaşmamaktadır. Günümüzde İngilizcenin uluslararası ortak akademik dil olduğu bir gerçekliktir ancak Türkçenin uluslararası ortak akademik dil olma hedefinin; ana dil olarak Türkçe kullanıcısı olan öğrenci ve akademisyenlerin akademik çalışmalarına ek olarak, uluslararası öğrenci ve akademisyen gruplarının *akademik Türkçe* kazanımlarını yoğunlaştırmaktan geçtiği de açıkça görülmektedir.

Akademik dilde metin dili, hitap edilen kitleye göre değişiklik göstermektedir. Terim ve teknik sözcükte düşük kullanım sıklığı ve üslup anlaşılabilirliği bakımından sadelik, genel okuyucu kitlesi için öngörülmektedir. Lisans ve lisansüstü öğretimde öğrenci ve öğretici, dilin ana kavram ve sözcüklerini kullanırken, akademik yazı sunum ve

etkinliklerde teknik sözcük ve terim kullanımı yoğunlaşmaktadır. Alanın akademik dilini kavramada bu alanla ilgili belli bir bilgi birikimine sahip olmak gerektiğinden ilgili alanda yeni çalışmaya başlayanlar ve özellikle uluslararası öğrenciler alanın akademik dilini kavramada zorlanabilmektedir. Diğer yandan alan çalışmaları ve hayat boyu öğrenim gereği bilgi üretimi sürekliliğini devam ettirdiğinden bilimsel alanların akademik dili de sürekli değişmektedir. Ayrıca belirtmek gerekir ki alanın akademik terminolojisindeki gerek yeni gerek *değişen-düzeltilen-yeniden ifade edilen* terim ve teknik sözcükler, alan akademisyenlerinin bir kısmı tarafından benimsenmeye de bilir. Tüm bu unsurlar akademik dilin, hangi dil özelinde olursa olsun, dinamik bir yapısı olduğunu ve bir dilin akademik olarak kullanılması için hazırlanan öğretim programları, materyalleri ve öğretim yöntem ve tekniklerinin de değişime ayak uydurması gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda Türkçe gerek uluslararası öğrenciler gerek ana dili kullanıcıları için akademik kullanımda dinamik bir yapıya haiz olup akademik Türkçe öğretiminin de buna uygun canlı bir yapıda olması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Akademik Türkçe sadece akademik metinleri okuma ve anlama için değil Türkçeyi akademik bir dil olarak dört temel dil becerisinde belli yeterlikte kullanabilmek için de gereklidir. Dil becerilerinin içinde en zor gelişen beceri alanı yazma olup akademik yazma söz konusu olduğunda ise uzmanlık devreye girer. Akademik bir yazı çalışması yapanın, çalıştığı alan içinde belirlediği konunun problemleri, hipotezleri, analizleri ve değerlendirmelerini oluşturabilecek bir akademik yazı planı hazırlaması gerekmektedir. Ayrıca belirtmek gerekir ki akademik metnin konusunun belirlenmesinde muhakkak kaynaklar da önem arz etmektedir. Akademik yazma planının başında kaynakların saptanmış ve elde edilmiş olması gerekmektedir. Akademik yazma, tıpkı yabancı dil öğretimi veya ana dil öğretimindeki yazma gibi diğer dil beceri alanlarına göre en zor gelişen alan olup akademik süreç devam ettikçe de kendini yenileyen ve gelişen bir beceri alanıdır.

Akademik dil öğretimi, dilsel beceri ve içerik alanının yanı sıra kavramsal bağlamda iletişimsel becerilerle de ilişkilendirilmektedir (Aksoy, 2021). Akademik alanda iletişimsel becerilerin etkin olarak kullanıldığı akademi etkileşim ortamları arasında; akademik ve bilimsel yazılı ve sözlü çalışmaların aktarıldığı ders, sunum, konferans gibi türler bulunmaktadır. Bu sözlü ve yazılı akademik iletişim ortamlarında bir akademik dil olarak Türkçenin kullanımında; genele hitap eden, yerli ve özel topluluklara özgü olmayan, argo veya tipleşmiş bir üslup özelliği taşımayan, sadelik ve anlaşılabilirlik ile nesneliliği ön planda tutan ve standart Türkçe yazım kurallarına uyulan bir anlatım söz konusudur. Ayrıca yalnızca sözlü ifadenin kullanıldığı etkinlik ve türlerde kullanılan konuşmanın üslup ve anlatımı da akademik dilin özelliklerini taşımalıdır.

Akademik metinleri, diğer metin türlerinden ayırtıran en önemli özellik akademik sözcük ve terim kullanımınıdır. Terimler; bilimsel sistem içinde tanımlanmış, günlük dilden belli bir sistem içinde açıkça tanımlanmak suretiyle ayrılan meslek sözcükleridir (Demir, 2020). Terimler, terim anlamları dışında günlük dilde bir anlama sahip olabileceği gibi bilim alanı için yeni türetilmiş ve o alanla ilgili tek anlam yüklenen bir yapıda da olabilir. Esasen akademik dilde, var olan günlük kelimelere bir takım terim anlamlar yüklenebileceği gibi aynı zamanda yeni terim anlam türetme de söz konusudur. Ayrıca şuna da dikkat çekmek gerekir ki bir alandaki terim anlamı karşılayan bir kelime, başka bir alanda farklı bir terim anlamına da karşılık gelebilir. Akademik Türkçede her bilim alanının kendi terminolojisi esas alınarak kelimelerin diğer anlamlarından ziyade ilgili alan için taşıdığı anlamın bağlam

içinde kullanılması önem arz etmektedir. İlgili alanın akademik terminolojisi kullanılırken metindeki akademik üslup da önemlidir. Nesnel bir akademik metnin, mantığa ve bilim alanının genel kabullerine uygunluğunun sağlanması için belli dil bilgisi yapılarında hazırlanması gerekmekte olup bu metinlerde genelde “-mAktAdır, -mıştır”, önerilerde ise “-mAlldır” gibi yapılar kullanılmaktadır. Aynı zamanda akademik metinde kullanılan akademik dilde edilgen yapıların varlığı ve bağlaçlar ile yapılandırılmış uzun fakat anlatımda açık ve sade cümleler ile karşılaşıldığı görülmektedir. Akademik dilde ve özelde akademik Türkçede terminoloji kullanımı ve üslubun akademik olması noktasındaki biçimsel ve içerik unsurlarına ek olarak bir diğer önemli nokta; akademik metnin içerik iskeletidir. Akademik dile sahip bir metin; bir bilim dalının akademik araştırma konusunda, tespit yapılmasını, problemlerin saptanmasını ve çözüm yolları geliştirilerek önerilerde bulunulmasını gerektirmektedir. Bu bağlamda genel olarak ifade etmek gerekirse akademik dile sahip metinlerde içerikteki bilimsel araştırma konuları kadar bu konuların işleniş biçimi ile akademik dili de son derece önem arz etmektedir.

Akademik dil kullanımının sözlü ve yazılı anlatımında düşüncelerin nasıl ve hangi kelimelerle ifade edileceği dikkat edilmesi gereken bir konudur. Seçilecek kelimeler, oluşturulacak cümleler ile bağlamın; akademik anlam taşıyabilmesi için nesnellik, resmîlik ve anlaşılabilirlik gibi özellikleri taşıması gerekmektedir. Demir (2017) “Uluslararası Öğrencilerin Akademik Türkçe İhtiyaçları” isimli doktora tezinde farklı kaynaklardan derlediği akademik dilin özelliklerini şu altı unsur altında toplamaktadır: “Resmîyet, anlaşılabilirlik, kesinlik, nesnellik, kanıtların varlığı, kaçınma ifadeleri”. Akademik dilin özellikleri ile ilgili ortak unsurlar bağlamında akademik dil ve üslûp ile ilgili genel olarak şu hususlara dikkat edilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır:

- Akademik dil; *nesnel olmayan kişisel ve duygusal ifadeleri, yargılayıcı veya emredici hitaplar ile tartışmaları, günlük konuşma dil ve anlatımları taşımamalıdır.*
- Akademik dilde genelleseyici ifadeler veya konu içinde kanıtlanamayacak belirsiz ifadelerde bulunulmamalıdır.
- Akademik yazmada dil ve üslûbu etkili şekilde kullanmanın pratik yolu, ifadeleri en kısa ve açık şekilde dile getirmektir.
- Akademik dilde her ne kadar alanın terim ve kavramlarının kullanımı ve teknik anlatım söz konusu olsa da bu olguları bağlam içine yerleştirirken sade ve açık bir anlatım ile anlaşılabilirliğe de dikkat etmek gerekir.
- Akademik yazmada, metinde konu içeriğiyle ilgili olarak ortaya çıkarılan araştırma sonuçları kanıtlara dayanmalı, benzer çalışmaların sonuçlarıyla desteklenmeli ve elde edilen bulgular, yorumlama gibi kesinlik ve netlikten uzak şüphe uyandırıcı içeriklerden oluşmamalı, olduğu gibi verilmelidir. Elde edilen bulguların çalışmanın sonuç ve tartışma aşamasında literatür taraması da dikkate alınarak değerlendirilip yorumlanması gerekir.

Türk Üniversitelerindeki Uluslararası Öğrenciler ve Akademik Türkçe Öğretimi

Türkiye'ye gelen uluslararası öğrenci sayısı özellikle 2015 ve sonrasında önceki yıllara göre neredeyse katlanarak artmıştır. Aynı zamanda Türk üniversitelerinde görev yapan akademisyenlerin sayısında da hızlı bir artış vardır. Bu artışlar Türkçe öğretimine duyulan ihtiyacı ve önemi de artırmaktadır. Uluslararası öğrenciler; Türkçe Öğretim Merkezlerinde (TÖMER) A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 seviyelerinde Türkçe öğrenimlerini görmektedir ancak öğrencilerin devam edecekleri alan ve programlara özel akademik-bilimsel terim ve kelime öğrenimleri ile dil becerilerini akademik alanda kullanmaları yeterli düzeyde değildir. Uluslararası öğrencilere, devam edecekleri bilim alanlarına ya da disiplinlere göre temel akademik-bilimsel kelime ve kavram öğretimi Akademik Türkçe öğretimi ile verilebilir. Böylelikle, öğrencilerin eğitimleri boyunca akademik Türkçeyi tüm dil becerilerinde etkin olarak kullanmalarına katkı sağlanacaktır. Akademik Türkçeyle; uluslararası öğrencilerin okudukları Türkçe akademik-bilimsel bir yazıyı veya dinledikleri bir sunumu daha iyi anlamlandırmaları, daha çok akademik yayın veya sunum yapmaları ve Türkçe bilimsel etkinliklere katılımları artırmak amaçlanmalıdır. Böylelikle uluslararası öğrenciler arasında Türkçenin bilimsel ve akademik alanda işlevsel olarak kullanımı ve akademik olarak gelişimi Türkçenin dünya dilleri arasında yer almasına ve uluslararası bir bilim dili olarak kullanımına katkı sağlayacaktır.

Yahşi Cevher ve Güngör (2015) çalışmalarında konuyla ilgili görüşlerini "Üniversitelere eğitim öğretim amacı ile gelen yabancı öğrenciler için lisans ve lisansüstü düzeyde genel Türkçeyi öğrendikten sonra, gerekli olan öncelikli aşama öğrencinin kendi alanındaki akademik terim ve kavramları öğrenmesidir" şeklinde belirtmişlerdir. Türkiye'de eğitim alan uluslararası öğrencilerin akademik başarılarında akademik Türkçe öğreniminin önemine yönelik olarak Aksoy (2021) çalışmasında "Akademik başarı için akademik dil yetisi gerekmektedir" demiştir. Akademik dil öğretimi ile ilgili olarak Özdemir (2021); "*Akademik dil, günlük dilden farklı olarak belli bir alana ait terimleri içeren ve her ne kadar günlük dildeki kelimeler kullanılsa da kendine özgü daha karmaşık bir yapıdır. Son yıllarda uluslararası öğrencilerin farklı ülkelerde eğitim almaya başlaması ile uluslararası öğrencilerin de akademik dili öğrenmelerinin önemi artmıştır*" ifadeleriyle görüşlerini belirtmiştir.

Uluslararası öğrencilerin ve akademisyenlerin ülkemizin akademik eğitim kurumlarında eğitim görmekte ve eğitim vermekte oldukları düşünüldüğünde, alanda ürettikleri ve geliştirdikleri fikirleri ve araştırma sonuçlarını Türkçe yazarak bilim alanlarına ve Türkçeye katkı sağlamaktadırlar. Akademik çalışmalarda aynı zamanda başka dillerde yapılan yayınlardan da yararlanılmaktadır. Bu nedenle akademik çalışmaların ilgili alanda uluslararası olarak tercih edilen bazı dillerde yayın yapılarak genele yayma amacı olsa da Türkçenin akademik dil olarak kullanıldığı her çalışma Türkçenin dünya genelinde tercih edilen akademik dillerden biri olma yarışına olumlu katkı sağlayacaktır ve asıl hedeflenmesi gereken de budur. Bu bağlamda ülkemizdeki uluslararası öğrencilere ve akademisyenlere Türkçeyi akademik olarak kullandırmak büyük önem taşımaktadır.

Kurudayıoğlu ve Çimen'in (2020) çalışmalarında belirttiği gibi; Türkiye üniversitelerinde öğrenim alan uluslararası öğrencilerin, iletişim becerilerine (dinleme, okuma yazma, konuşma) yönelik aldıkları dil öğrenim kursları akademik başarıları için yeterli olmayacaktır. Başarıyı artırmak için ayrıca "Akademik Türkçe" öğretimi de mutlaka verilmelidir.

Uluslararası öğrencilere verilen “Akademik Türkçe öğretiminde” başarı sağlanması için, Türkiye’ye ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora için gelen uluslararası öğrencilerin akademik Türkçe ihtiyaçlarının bilim dallarına ve disiplinlere göre belirlenmesi gerekmektedir. Akademik Türkçe öğretim programları yapılırken ve ilgili materyaller hazırlanırken, Türkiye’ye gelen uluslararası öğrencilerin yerleştikleri/devam edecekleri eğitim seviyesine (ön lisans, lisans, yüksek lisans), bilim alan ve dalına ve eğitim programlarına göre istatistikî verilerin incelenip değerlendirilmesi son derece önem arz etmektedir.

Diğer yandan akademik Türkçe ile uluslararası öğrencilerin alanlarında ihtiyaç duyulan Türkçe akademik-bilimsel kelime ve deyimleri işlevsel olarak kullanmaları hiç şüphesiz Türkçenin ‘bir bilim dili’ olarak yayılmasına katkı sağlayacaktır. Uluslararası öğrencilerin Akademik olarak Türkçeyi kullanabilme becerilerini geliştirebilmek için öncelikle ilk bakılması gereken nokta öğrencilerin yerleştirildikleri ya da devam edecekleri ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitimlerini hangi bilim alanlarında ve hangi disiplinlerde sürdürecektir olmasıdır. Bu yönde yapılacak araştırmalar, hedef kitle olan uluslararası öğrencilerin hangi bilimsel kelimelere, terimlere ve metinlere ihtiyaç duyacaklarının saptanmasında önemlidir. Ancak bu ihtiyaç belirlenebilirse; Akademik Türkçe için hazırlanacak ders kitapları ve materyallerinin nasıl hazırlanması gerektiği, içeriklerindeki yoğunluğun hangi ölçülerde belirlenmesi gerektiği daha net olarak ortaya çıkabilir.

Akademik Türkçe konusunda literatüre baktığımızda; YÖK Akademik, TR Dizin ve Google isimli bilimsel içerik erişimi sağlayan ağlarda 18.09.2023 tarihinde “Akademik Türkçe” kelimeleriyle yapılan taramalarda birbirinden farklı olan 11 tez, 18 makale ve 11 kitaba rastlanmıştır. Oysa aynı sitelerden “Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi” ve “yabancılara Türkçe öğretimi” kelimeleriyle tarama yapıldığında bu sayılar 9-10 kat daha fazladır. Bu da bize akademik Türkçe alanında yapılan bilimsel çalışmaların yeterli olmadığını göstermektedir. Ayrıca yapılan bu çalışmaların tarihlerine bakıldığında alandaki çalışmaların çok yeni olduğu (%90’ının 2018-2023 arasında) görülmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi A, B ve C seviye ders kitaplarında kelime öğretimi ve özellikle akademik amaçlı kelime öğretimi için ileri seviye metinlerin bazıları düzenlenmiş olsa da bu, lisans ve lisansüstü eğitimlerine devam edecek uluslararası öğrencilerin akademik sözcük ihtiyaçlarını karşılamamaktadır. Bu ihtiyaç, zamanla akademisyenlerce fark edilmiş özellikle son yıllarda “Akademik Türkçeye” dair YDTÖ kapsamında ihtiyaç analizi çalışmaları ve Akademik Türkçe için ders materyali ve ders kitabı hazırlama çalışmaları hızlanmıştır. Günümüzde “Akademik Türkçe” alanında özellikle kitap ve diğer yayınlarda hızlı bir gelişme olmuştur. Yabancılara Türkçe öğretiminin en köklü kuruluşlarından olan Gazi Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Temur’un (2017) editörlüğünü yaptığı “Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe-1” ve “Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe-2: Yazma” (2020) kitapları, Karatay’ın (2019) editörlüğünü yaptığı “Akademik Türkçe”, Halitoğlu ve ark. (2018) “Fen, Sağlık ve Sosyal Bilimler” üzerine yazdıkları “Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe” kitapları, Yılmaz vd. (2018) yazdıkları “Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1-2” ve “Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe” kitapları bu yayınlara örnek verilebilir.

“Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe Ders İçeriği Hazırlanmasına Yönelik Bir Araştırma: İhtiyaçlar ve Öneriler” isimli çalışmada Konyar ve Yılmaz (2021) akademik Türkçe ihtiyacına yönelik ders içeriği hazırlama örneği ortaya koymaktadır. *“Uluslararası Öğrenciler için Hazırlanan Akademik Türkçe Ders Kitaplarındaki*

Konuşma Görevleri ve Yeterlilikleri" adlı çalışmasında Göçen (2021) akademik Türkçe için kullanılan ders kitaplarını konuşma becerisini ve yeterliliğini destekleme açısından değerlendirmektedir. *"Lisansüstü Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Akademik Türkçe Özyeterliliklerine İlişkin Görüşleri"* adlı çalışmasında Aksoy (2021) lisansüstü öğrenim gören yabancı öğrencilerin akademik dil özyeterliliklerine ilişkin görüşlerini belirlemektedir. *"Yabancılar İçin Akademik Türkçe Kitapları Üzerine Bir İnceleme"* adlı çalışmasında Çiftler ve Aytan (2019), akademik Türkçe ders kitaplarının söz varlığını derlem tabanlı oluşturulan kelime listelerine göre incelemektedir. Demir'in (2017), uluslararası öğrencilerin akademik Türkçe ihtiyaçlarının saptanması üzerine gerçekleştirdiği *"Uluslararası Öğrencilerin Akademik Türkçe İhtiyaçları"* adlı doktora tezi bulunmaktadır. Demiriz ve Okur (2019), *"Türkçe öğretiminde yazma öğretimine akademik Türkçe aşamasında yabancı öğrenciler üzerinden bir bakış"* isimli çalışmada "Akademik Türkçe" dersine giren öğrencilerin derslerde çeşitli konu başlıklarında yazdıkları metinler incelenerek yaptıkları hatalar tespit edilmekte ve sınıflandırılmaktadır. Tüfekçioğlu da (2018) doktora tezinde, yabancı dil olarak akademik Türkçe öğretiminde sosyal bilimlerde akademik ve teknik söz varlığını ele almıştır. Literatürdeki çalışmalarda Akademik Türkçe ihtiyacı, uluslararası öğrencilerin akademik Türkçe ihtiyaçlarına göre özyeterlilik algısı, akademik Türkçede söz varlığı, akademik Türkçede konuşma ve yazma gibi noktalara ayrı ayrı değinilmektedir.

Mevcut kaynaklara bakıldığında, akademik Türkçenin uluslararası öğrencilere öğretilmesinde, aşağıdaki unsurların başlangıç olarak üzerinde durulması gereken temel hususlar olduğu görülmektedir.

- İhtiyaç analizlerinin istatistikî verilere dayanması (Uluslararası öğrencilerin eğitim aldıkları akademik alan ve programların tespit altında tutulması),
- Uluslararası öğrencilerin devam edecekleri disiplinler ve bunların ait olduğu bilim alanlarında (sosyal bilimler, fen bilimleri, sağlık bilimleri, eğitim bilimleri, teknik bilimler...) Türkçenin Akademik kullanımı ile ilgili bilimsel çalışmaların ve bilimsel toplantıların artırılması,
- Öncelikle sosyal bilimler, sağlık bilimleri, fen bilimleri gibi disiplinlerin üst ve genel basamaklarına yönelik "Akademik Türkçe" öğretimine yoğunlaşılmalıdır. Daha sonra ve hızla tek tek alan ve dallara yönelik akademik Türkçe öğretim tasarımları oluşturulmalı ve genelden özele gidiş benimsenmelidir.

Bu çalışmada, Türkiye'de eğitim gören uluslararası öğrenciler ve öğrencilerin eğitim aldıkları disiplinler, alan ve dallar gözden geçirilmiş, akademik Türkçe öğretimine yönelik, Gazi Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan "Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe 1" (Temur, 2017) ve "Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe 2-Yazma" (Temur, 2020) kitapları ile Halit Karatay'ın editörlüğünü yaptığı "Akademik Türkçe" (Karatay, 2019) kitabı incelenerek, bu alanda yapılmış akademik çalışmalar da gözden geçirilip değerlendirme, yorum ve önerilerde bulunulmuştur.

Problem Durumu ve Araştırmanın Amacı

Çalışmanın problem durumunu Türkiye’de ön lisans, lisans ve lisansüstü programlara devam eden/edecek uluslararası öğrencilerin devam ettikleri/edecekleri alan ve programlara yönelik yeterli akademik Türkçe eğitimini alamamaları neticesinde uluslararası öğrencilerin alan ve programlarına yönelik Türkçe akademik yayın ve etkinlikleri anlama, yorumlama ve katılma zorlukları oluşturmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın “Giriş” bölümünde kavramsal çerçeve olarak “Akademik dil ve akademik Türkçe” kavramlarına, uluslararası öğrencilere akademik Türkçe verilmesi ihtiyacı ve zorunluluğuna; “Öneriler” kısmında akademik Türkçe için materyal üretiminde bilimsel disiplin çeşitliliğinin artırılması hususuna yer verilmiştir. Araştırmanın alt problemi olarak da aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Türkiye’de eğitim alan ne kadar uluslararası öğrenci vardır?
2. Uluslararası öğrencilerin alanlara ve eğitim seviyelerine (ön lisans, lisans ve lisansüstü) göre dağılımı nasıldır?
3. Uluslararası öğrenciler için akademik Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin, Temur, (2017); Temur (2020); Karatay, (2019) uluslararası öğrencilerin alanlarına ve temalara göre dağılımları nasıldır?

Bu doğrultuda çalışmanın amacı, Türkiye’ye eğitim için gelen uluslararası öğrencilerin Türkçeyi akademik ve bilimsel alanda işlevsel olarak kullanmalarına ve dolayısıyla Türkçenin bir bilim dili olarak gelişimine katkı sağlamak, uluslararası öğrencilere akademik Türkçe eğitimi verilmesinin ihtiyaç ve gerekliliğini ortaya koymak ve akademik Türkçe eğitimi için hazırlanacak materyallerde farklı disiplinlerin etkisini arttıracı önerilerde bulunmaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi, uygulanmıştır. “Doküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” Yıldırım ve Şimşek (2013). Çalışmada öncelikle “Literatür Taraması” yapılmış ve kaynaklar gözden geçirilmiştir. Daha sonra çalışmanın evren ve örnekleminde belirlenen kaynaklardan, uluslararası öğrenci ve akademik Türkçe üzerine elde edilen veriler ve bulgular incelenip analiz edilmiş, yorumlanarak önerilerde bulunulmuştur.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, Türkiye’deki uluslararası öğrenciler, akademik dil olarak Türkçe ve akademik dil ve akademik Türkçe üzerine yazılmış yayınlar; örneklemini ise YÖK istatistikleri, Karatay’ın (2019) editörlüğünü yaptığı “Akademik Türkçe” kitabı ile Gazi Üniversitesi TÖMER’in hazırladığı “Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe 1” (Temur, 2017) ve “Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe 2-Yazma” (Temur, 2020) kitapları, oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verilerinin toplanmasında doküman incelemesi yöntemi uygulanmıştır. “Dokümanlar nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli bilgi kaynaklarıdır. Dokümanlar tek başına bir araştırmanın tüm veri setini oluşturabileceği gibi ek veri kaynağı olarak da kullanılabilir” (Şimşek, Yıldırım 2013). Bu çalışmada, araştırmanın problem soruları doğrultusunda başta YÖK istatistikleri, Temur’un (2017) editörlüğünü yaptığı Gazi Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan “Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe 1” ve “Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe 2-Yazma” (Temur, 2020) kitapları, Karatay’ın (2019) editörlüğünü yaptığı “Akademik Türkçe” kitabı olmak üzere ‘akademik Türkçe öğretimi’ üzerine yapılmış yazılı kaynaklar araştırmanın tüm veri setini oluşturmuştur. Veri kaynaklarının seçiminde, özellikle Gazi Üniversitesi TÖMER’in yabancılara Türkçe öğretimi alanında en köklü ve yetkin kurumlardan biri olması etkili olmuştur. Bunun aynı zamanda araştırmanın *geçerlik ve güvenirliliğini* artıracak düşünölmüştür. Öncelikle YÖK istatistiklerinden yararlanılarak uluslararası öğrencilerin alanlara göre sayıları tespit edilmiştir. Daha sonra örneklem olarak belirlenen akademik Türkçe kitaplarındaki tema ve konular alanlara göre incelenmiştir. Bu çalışma herhangi bir canlı üzerinde gerçekleştirilmediği için *etik kurul onayı* gerektirmemektedir.

Verilerin Analizi

Nitel araştırmalarda genellikle *doküman analizi, betimsel analiz, kültür analizi ve içerik analizi* kullanılmaktadır. Bu araştırma *nitel* bir araştırma olup veri setini dokümanlar oluşturduğu için verilerin çözümlenmesinde *doküman analizi* tekniği uygulanmıştır. “Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Şimşek, 2013). Bu araştırmada; çalışmanın veri setinde belirtilen, başta “YÖK istatistikleri, Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe 1, Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe-2: Yazma” ve Halit Karatay’ın editörlüğünü yaptığı “Akademik Türkçe” kitapları olmak üzere ‘akademik Türkçe’ üzerine yapılmış araştırmaların verilerinden yararlanılarak elde edilen bulgular incelenip analiz edilmiş, yorumlanarak önerilerde bulunulmuştur.

BULGULAR

Türkiye’de Eğitim Alan Uluslararası Öğrenci Sayısı

Araştırmanın veri setinde belirtildiği üzere uluslararası öğrenci ve öğrenim gördükleri alanlarla ilgili bulgulara ulaşmak için YÖK’ün istatistiksel verilerinden yararlanılmıştır. Türkiye’de, 2021 yılı itibarıyla 204 üniversitede bulunan 1704 farklı biriminin hemen hemen hepsinde toplam 224.048 uluslararası öğrenci eğitim almıştır.¹ Kontenjanlar ve yerleştirilen yabancı öğrenci sayıları her yıl sürekli artmaktadır. Ayrıca 2019’dan itibaren yabancı uyruklu öğrenci kontenjanını YÖK kaldırmıştır. Türkiye’ye sığınan mültecilere lisans ve lisansüstü programlara yerleşme imkânı verilmiş, 2017 yılı itibarıyla Suriye’den gelen öğrenci sayısı 15.042 iken 2020-2021 döneminde üç kattan fazla artarak 47.482’ye yükselmiştir.

¹<https://istatistik.yok.gov.tr>

YÖK verilerine göre 2016-2017 öğretim yılında ön lisans 6.199, lisans 75.121, lisansüstü eğitimde 26.756 olmak üzere 198 farklı ülkeden toplam 108.076 yabancı öğrenci Türkiye’de çeşitli üniversitelerde öğrenim görmeye devam etmekte iken bu sayı 2020-2021 döneminde toplamda 224.048 öğrenciye yükselmiştir². Görüldüğü üzere üç yılda Türkiye’ye gelen öğrenci sayısında iki kattan fazla artış söz konusudur.

Tablo 1. Türkiye’deki Uluslararası Öğrenci Sayısı

ÖĞRETİM YILI	EĞİTİME DEVAM EDEN ULUSLARARASI ÖĞRENCİ SAYISI						
	ÖN LİSANS		LİSANS		LİSANSÜSTÜ		TOPLAM
	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)
2016-2017	6.199	6	75.121	69	26.756	25	108.076
2020-2021	27.944	12	158.538	71	37.566	17	224.048

Bu artış aynı zamanda yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenimine duyduğu ihtiyacın katlanarak artması anlamındadır. Bu durum, ihtiyacın karşılanabilmesi için vakıf-devlet tüm üniversitelerde hatta hemen hemen her ilimizde resmi ve özel “*Türkçe Öğretim Merkezlerinin*” açılmasına neden olmuştur. Ancak burada sorun, aynı oranda “Akademik Türkçe öğretimine” geçilememesidir. Oysa söz konusu uluslararası öğrencilerin akademik gelişimleri ve aynı zamanda Türkçenin uluslararası bilim dili olma yolunda “*Akademik Türkçe*” büyük önem taşımaktadır. Tabloda Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin %7’sinin ön lisans, %71’inin lisans ve %22’sinin lisansüstü eğitim aldıkları görülmektedir.

Uluslararası Öğrencilerin Alanlara/Programlara³ Göre Dağılımı (2017- 2018)

Uluslararası öğrencilerin alanlara göre dağılımı; akademik Türkçe için alanlara göre kelime ve terim öğretiminde merkezi rol oynar ve alan akademisyenlerini yönlendirir. Aynı zamanda akademik Türkçe öğretimi için oluşturulacak materyal, ders kitapları, yardımcı kitaplar, verilecek dersler, seminerler, ek kurs programlarının bu veriler ışığında bir içerikle oluşturulması açısından son derecede önemlidir.

Tablo 2. Uluslararası Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Alan ve Bölümler

ALAN ADI	BÖLÜMLER
BEŞERİ BİLİMLER VE SANAT	(Dil, Din, Felsefe ve Etik, Tarih, Arkeoloji...) SANAT (El sanatları, Güzel Sanatlar, Müzik, Tasarım...)
EĞİTİM	Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Eğitimi
FEN BİLİMLERİ, MATEMATİK-BİLGİSAYAR	Fen Bilimleri (Fizik, Kimya, Biyoloji, Biyokimya, Genetik, Çevre) Matematik, İstatistik, Bilgisayar
HİZMETLER	Güvenlik, Sosyal Hizmet-İş güvenliği, Kişisel bakım, Turizm Konaklama ve Ulaştırma Hizmetleri, Çevre Koruma
MÜHENDİSLİK, İMALAT VE İNŞAAT	Tüm mühendislikler, Mimarlık, Teknik-İcat-Üretim
SAĞLIK ve REFAH	Tıp, Dişçilik, Hemşire ve hasta bakım, Eczacılık, Diyetisyenlik, Fizik Tedavi
SOSYAL BİLİMLER, İŞ VE HUKUK	Hukuk, İşletme, İktisat, İdari Bilimler (Kamu Yönetimi- Uluslararası ilişkiler) Finans Bankacılık, Sigortacılık, Muhasebe, Pazarlama, Siyaset, Politika, Psikoloji
TARIM-VETERİNERLİK	Tarım ve veterinerlik

²Eğitim Birimlerine göre dağılım için bkz. (<https://istatistik.yok.gov.tr/>)

³(<https://istatistik.yok.gov.tr/>) Adresinden incelenebilir.

Tablo YÖK verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır. Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin, 2021 yılı itibarıyla 204 üniversitede bulunan 1704 farklı birimin hemen hemen hepsinde eğitim aldıkları görülmektedir. Bu durum, uluslararası öğrencilere akademik Türkçe öğretiminde alan ve dalların dikkate alınmasının gerekliliğini ve önemini göstermektedir.

Tablo 3. Türkiye'de Eğitim Gören Uluslararası Öğrencilerin Alanlara Göre Dağılımı

ALANLAR-BİRİMLER (YÖK-2020-2021)	ÖGR. SAY. (f)	%
SAĞLIK ve REFAH	34.450	16
EĞİTİM	8.743	4
SOSYAL BİLİMLER, İŞ ve HUKUK	48.174	22
BEŞERİ BİLİMLER VE SANAT	20.815	9
FEN BİLİMLERİ, MATEMATİK-BİLGİSAYAR	29.927	13
HİZMETLER	7.249	3
MÜHENDİSLİK, İMALAT VE İNŞAAT	38.810	17
TARIM VETERİNERLİK	3.824	2
DİĞER ALANLAR	32.056	14
TOPLAM	224.048	

Tablo YÖK verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır. Türkiye'de, 2021 yılı itibarıyla 204 üniversitede bulunan 1704 farklı birimin hemen hemen hepsinde toplam 224.048 uluslararası öğrenci eğitim almıştır. Hukuk, İşletme, İktisat, İdari Bilimler (Kamu Yönetimi-Uluslararası ilişkiler) Finans Bankacılık, Sigortacılık, Muhasebe, Pazarlama, Siyaset, Politika, Psikolojinin yer aldığı '*Sosyal Bilimler, İş ve Hukuk*' alanı %22'lik bir orana sahip olup uluslararası öğrencilerin en çok devam ettikleri alandır. %17 ile '*Mühendislik, İmalat ve İnşaat*' alanı ikinci sırada, '*Sağlık ve Refah*' alanı %16 ile üçüncü sırada, '*Fen Bilimleri, Matematik-Bilgisayar*' alanı %13 ile dördüncü sırada, '*Beşerî Bilimler ve Sanat*' alanı %9 ile beşinci sırada yer almaktadır. Diğer alanlar bunları takip etmektedir.

*Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB)*⁴ ve *Akademik Türkçe*: 2010 tarihinde kurulan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Türkiye *Bursları* programını başlatmış, sadece bu burslar ile ülkemizde çeşitli düzeylerde eğitim gören öğrenci sayısı Mayıs 2019 tarihi itibarıyla toplamda 17 bine ulaşmıştır⁵. *Türkiye Bursları* kapsamında 2012-2013 eğitim yılı için 4 kategoride toplam 17 burs programı açılmış, en büyük çoğunluğu "*Sosyal bilimler alanında*" verilen programlar oluşturmuştur. Kurum bir yandan uluslararası öğrencilerin Türkçe öğrenimleri için ilgili kurum ve üniversitelerle çalışmalar yaparken aynı zamanda günümüzde zorunluluk haline gelen "*Akademik Türkçe*" öğretimi çalışmalarına katılmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın veri kaynaklarından olan Gazi Üniversitesi TÖMER tarafından "*Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe-1 ve Akademik Türkçe-2*" kitaplarının hazırlanması ve yayınlanması kurumca desteklenmiştir.

Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Alan ve Temalara göre Dağılımı

Araştırmanın bu bölümünde çalışma için yapılan literatür taramasında 2023 yılı itibarıyla ulaşılan az sayıdaki "*Uluslararası öğrenciler için akademik Türkçe ders kitaplarından*" Halit Karatay'ın editörlüğünü yaptığı "*Akademik*

⁴ Son yıllarda YTB'nin uluslararası öğrencilere "*Akademik Türkçe*" verilmesi için üniversitelerle ortak proje üretme sebebiyle YTB ile ilgili bu kısa bilgilerin verilmesinde çalışma açısından yararlı olacağı düşünülmüştür.

⁵ Veriler 14.06.2022 tarihinde <https://www.ytb.gov.tr> adresinden alınmıştır.

Türkçe” kitabı ile Gazi Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan “Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe-1 ve Akademik Türkçe-2” kitaplarından elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir. (Temur, 2017; 2020; Karatay, 2019)

“Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe-1” Kitabından Elde edilen Bulgular

Kitap, “*Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni*” dil yeterliliklerine göre, YTB ile gerçekleştirilen bir proje çerçevesinde, sosyal bilimler, fen ve sağlık bilimleri ile ilgili metinler aracılığıyla Türkiye’de lisans, yüksek lisans ve doktora yapacak uluslararası öğrencilerin akademik düzeyde anlama ve kendi akademik alanlarına ait söz varlığının geliştirilmesi amacıyla yönelik olarak Nezir Temur’un editörlüğünde Gazi TÖMER akademisyenlerince hazırlanmıştır. Kitapta; dokuz bölüm, her bölümde üç tema ve her temada 1 ila 3 metin bulunmaktadır. Her bölümün sonunda da kelime bilgisi verilmektedir. Metinlerin %25’i otantik, %75’i yayınlanmış makalelerden oluşturulmuştur. Metinler Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kapsamında *sosyal bilimler ile fen ve sağlık bilimlerine* yöneliktir. Metinlerin akademik alanlara göre dağılımında aşağıdaki tespitler yapılmıştır.

Tablo 4. Fen Bilimlerinde Alanlara Göre Metinlerin dağılımı

Alan	Metin
Fen ve Sağlık Bilimleri	<i>(f)</i>
Teknoloji	3
Enerji	2
Tabiat, Biyoloji	7
Mimari	1
Sağlık	6
Kişisel Gelişim	2

Tablo 4’te “Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe-1” kitabında bulunan metinlerin fen ve sağlık bilimleri alanlarına göre dağılımı görülmektedir. *Fen bilimleri* alanında; en fazla 7 metinle “*Tabiat-biyoloji*” alanı ilk sırada olup onu sırasıyla, 6 metinle “*Sağlık*”, 3 metinle “*Teknoloji*”, 2’şer metinle “*Enerji*” ve “*Kişisel gelişim*” alanları ve 1 metinle “*Mimari*” takip etmektedir.

Tablo 5. Sosyal Bilimlerde Göre Metinlerin dağılımı

Alan	Metin
Sosyal Bilimler Alanı	<i>(f)</i>
Dil ve İletişim	6
Eğitim	2
Kültür	9
Antropoloji	1
Ekonomi	2
Siyaset-Kamu	4
Diğer	3

Tablo 5’te “Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe-1” kitabında bulunan metinlerin “*Sosyal bilimler*” alanlarına göre dağılımı görülmektedir. Bu alanda en fazla 9 metinle “*Kültür*” alanı ilk sırada olup onu sırasıyla, 6 metinle “*Dil ve iletişim*”, 4 metinle “*Siyaset-kamu*”, 2 metinle “*Eğitim*”, 2 metinle “*Ekonomi*”, 1 metinle “*Antropoloji*” takip etmektedir. Alanı belirli olmayan metinlerin sayısı ise 3’tür. Metinlerin işlenmesinde eşleştirme, doğru-yanlış, boşluk doldurma ve çoktan seçmeli sorular bulunmaktadır. Eşleştirme kısımları kelimelerin anlamlarını öğretmeye yönelikken diğer sorular genel olarak okuduğunu anlama sorularıdır. Her bölümün sonunda yer alan kelime bilgisi kısmında ise verilen cümlelerdeki boşluklara, verilen kelimelerden anlam

olarak uygun düşenin seçilmesi istenip çoktan seçmeli bir kelime bilgisi yoklama testi bulunmaktadır. Uluslararası öğrencilere akademik Türkçenin “metinler aracılığıyla” verilmesinin amaçlanması kitapta kullanılan metinlerin konusu, seçimi ve akademik alanlara göre dağılımının önemini artırmıştır. Ancak kitapta kullanılan metinlerin akademik alanlara göre dağılımı sistematik olmayıp belli bir plan, sıra ve programa göre yapılmadığı, alanlar arasında eşitliğin olmadığı görülmektedir.

“Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe-2” Kitabından Elde edilen Bulgular

Nezir Temur editörlüğünde Gazi TÖMER akademisyenlerince hazırlanan “Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe-2: Yazma” kitabının Türkiye’ye nitelikli lisansüstü öğrenci gelmesine dair 2023 hedefi doğrultusunda hazırlandığı ifade edilmiştir. “Doğru Yazma”, “Paragraf Oluşturma”, “Akademik Yazı: Metin” ve “Ekler” olmak üzere dört bölümden oluşan kitapta “akademik yazma” hedef alınmıştır. Bölümlerdeki konular aşağıdaki gibidir:

“Doğru Yazma” bölümü: Türkiye Türkçesi dilbilgisi kuralları (*Ses, yazım kuralları, noktalama işaretleri, edilgen fiil, zaman, cümle, bağlam vb.*) her konuya yönelik kısa metin-paragraf üzerinden akademik Türkçe bağlamında ele alınmıştır.

“Paragraf Oluşturma” bölümü: Akademik yazıda; *başlık, amaç, konu, veri toplama, tutarlılık, örneklendirme, açıklama, grafik ve tablo işlemleri, problem-çözüm, karşılaştırma, tartışma, betimleme, sınıflandırma* ile ilgili bilgiler örnekler verilerek ele alınmıştır.

“Akademik Yazı: Metin” bölümü: Bölümde kompozisyon (metin) düzeni (*Giriş-Gelişme-Sonuç*), *alıntı yapma (doğrudan/dolaylı, kaynak/referans)*, *akademik yazı türleri (makale, bildiri, eleştiri, anket, tutanak, rapor, özgeçmiş, mektup)* örnekler verilerek ele alınmıştır.

Bölümlerdeki tüm konuların, “Uluslararası öğrencilere yönelik akademik Türkçe” bağlamında ele alındığı görülmektedir. Kitapta sosyal, fen ve sağlık bilimleri dil içerikleri kapsamlarında oluşturulmuş paragraf- metin ve açıklamaların, “lisans, yüksek lisans, doktora” düzeyindeki yabancı öğrencilerin, kendilerini eğitim gördükleri akademik alanlarda akademik yazma yapabilecek söz varlığı ve anlatıma sahip olmalarına yardımcı olmak amacıyla hazırlandığı görülmektedir. Akademik metinlerde dilin en küçük birimi olan sestem metne doğru bir konu sıralaması yapılmıştır.

“Akademik Türkçe” Kitabından Elde edilen Bulgular

Karatay’ın editörlüğünü yaptığı “Akademik Türkçe” kitabında sosyal bilimler alanında 11, fen bilimleri alanında 5 olmak üzere toplam 16 farklı tema bulunmaktadır. Kitapta sosyal bilimler alanında “*genel kültür, tarih, sanat, ekonomi, felsefe, antropoloji, sosyoloji, psikoloji, ahlak-etik, hobiler, boş zaman*” temaları yer alırken fen bilimleri alanında “*bilim, tıp, teknoloji, sağlık ve ilaçlar ile çevre*” temaları yer almaktadır. Temalarda uluslararası öğrencilerin hem söz varlığını hem de anlam ve anlatma becerilerini geliştirecek metinlere ve etkinliklere yer verilmiştir. Metinlerin tema ve alanlara göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

Tablo 6. Sosyal Bilimlerde Temalara ve Alanlara Göre Metinlerin dağılımı

Temalar	Alanlar	Metin (f)
Genel Kültür	Sosyoloji, Disiplinler arası, Sanat, Felsefe	6
Tarih	Tarih, Coğrafya, Arkeoloji, Sosyoloji, Zooloji, Eğitim, Teoloji, Edebiyat	6
Sanat	Sanat, Mimari, Güzel Sanatlar, Görsel sanatlar, Dil ve Edebiyat, Müzik,	6
Hukuk	Hukuk, Siyasal Bilimler, Teoloji	6
Ekonomi	Ekonomi, Sosyoloji, Tarih	6
Felsefe	Felsefe, Teoloji, Edebiyat, Sosyoloji, Kültür,	5
Antropoloji	Antropoloji, Genetik Sosyoloji, Biyoloji, Arkeoloji, Etnoloji, Tarih, Kültür	6
Sosyoloji	Sosyoloji, Dil, İletişim, Kültür, Felsefe, Teoloji, Psikoloji, Eğitim Bilimleri	7
Psikoloji	Psikoloji, Pedagoji, Nöroloji, Sosyoloji, Tıp	9
Ahlak-Etik	Eğitim Bilimleri, Din, Sosyoloji, Felsefe, Psikoloji	1
Hobiler ve Boş Zaman	Genel Kültür, Spor, Sosyoloji, Tarih, Arkeoloji, Psikoloji, Eğitim Bilimleri	6

Tablo 7. Fen Bilimlerinde Temalara ve Alanlara Göre Metinlerin dağılımı

Temalar	Alanlar	Metin (f)
Bilim	Fizik, Astronomi, Tıp, Psikoloji, Matematik, Uzay Bilimi, Coğrafya, Eğitim Bil.	6
Tıp	Tıp, Genetik, Psikoloji, Psikiyatri, Beslenme ve Diyetisyenlik, Endokrinoloji	6
Teknoloji	Bilgisayar, Bilişim-Yazılım, Elektrik-Elektronik, Makine, Mekatronik, Tasarım Müh.	8
Sağlık ve İlaçlar	Tıp, Psikiyatri, Psikoloji, Eczacılık, Halk sağlığı ve Beslenme, Genetik, Psikoloji, Diyetetik	6
Çevre	Çevre Mühendisliği, Halk sağlığı, Biyoloji, Kimya, Su ürünleri, Enerji, Jeoloji, Hukuk	5

Bu kitapta da Uluslararası öğrencilere akademik Türkçenin öğretiminin “metinler” esas alınarak verilmesinin amaçlanması; kitapta kullanılan metinlerin konusu, seçimi ve akademik alanlara göre dağılımının önemini artırmıştır. Ancak kitapta kullanılan metinlerin akademik alanlara göre dağılımı sistematik olmayıp belli bir plan, sıra ve programa göre yapılmadığı, alanlar arasında eşitlik olmadığı görülmektedir. Ayrıca tema adlandırmalarının özellikle sosyal bilimlerde tam anlamıyla akademik alanlarla örtüşmediği görülmekte ve bir tema içinde birden fazla akademik alanı kapsayan metinlere rastlanabilmektedir.

Kitapta farklı alanlardan 96 metin ve 98.000 sözcük yer almakta, sözcüklerin 21.000’i farklı anlam ve yapılarla kullanılmıştır (Karataş, 2019:4). Kitap ile Türkiye’deki uluslararası öğrencilerin lisans ve lisansüstü eğitimlerinde arzuladıkları akademik başarı için gerek duyacakları söz varlıklarını ve bütün dil becerilerini bir arada geliştirmenin amaçlandığı belirtilmektedir.

Bazı metinlerde konuşma, yazma ve dinleme sorularından sadece biri, bazılarında ikisi bulunmaktadır. Tüm dil becerileriyle ilgili yönerge içeren soruların bulunduğu metne rastlanmamıştır. Konuyla ilgili hazırlık sorularından sonra, birinci ve ikinci etkinlikler, metnin konusuna göre metin içine yerleştirilmiş ‘sınırlı’ sayıda kelimeler, ilk soruda eşleştirme tekniği kullanılması istenerek anlamlarıyla birlikte verilmiş ve ikinci soruda okuyuculardan metinde geçen anlamlarının yazılması istenmiştir. Diğer etkinlikler ise okuduğunu anlama üzerine olup çoktan seçmeli sorular ve şıklı cevapları içermektedir. Son etkinlikler de “konuşma ve yazma” ya da “konuşma, yazma, dinleme” üzerine sorulardan oluşmaktadır. Dinleme soruları her metinde bulunmamakta olup bazı hazırlık sorularında QR kod ile video izlemeye yönlendirme söz konusudur.

Bulgulardan anlaşılacağı üzere alanlarla ilgili hazırlanacak kelime ve terimler için çok geniş bir *bilim-alan aralığını* düşünmek gerekmektedir. Akademik Türkçe kelime ve terimleri bilim alan ve dallarının tamamını kapsamalıdır. Ayrıca materyal hazırlama geliştirildikçe; alanlara ait Türkçe terim ve kelimeler için derecelendirilmeye de

gidilebilir. Alan uzmanları ile yapılacak disiplinler arası çalışmalarda bir bilim dalı ya da bu dalın alt birimlerine ait kelime ve terimlerde *zorluk* derecesine göre seviyelendirmeye gidilebilir. Lisansüstü için gelen yabancı öğrencilere, öğrenim alanının daha da özele ineceği düşünülerek terim ve kelimeler için daha da ayrıntılı ve özel listeler-metinler hazırlanabilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Türkiye'ye ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitim görmek için gelen uluslararası öğrencilerin, ülkemizde Türkçe olarak görecekleri alan eğitimlerinin niteliğini artırmak ve eğitimlerini Türkçe sürdürürken kendileri için yabancı dil olan Türkçeyi akademik olarak kullanabilmelerini sağlamanın önemi her geçen gün daha da artmaktadır. Bu bağlamda Akademik Türkçe üzerine yapılan, bu çalışmaya yakın olan araştırmaların sonuçlarına baktığımızda; Konyar ve Yılmaz (2021) akademik Türkçe ihtiyacına yönelik ders içeriği hazırlama örneği ortaya koyduğu çalışmada belirtilen; ders izlencesinin oluşturulması, ihtiyaç analizinin sürekli tekrarlanması ve akademik dil için sürekli geri dönümlü bir sistem oluşturulmasına dair sonuç ve öneriler bu çalışmanın sonuç ve önerileri ile örtüşmektedir. Göçen (2021), akademik Türkçe için kullanılan ders kitaplarını konuşma becerisi gelişimi ve yeterliliğini destekleme açısından değerlendirdiği çalışması; "açıklama" ve "tartışma" becerisi açısından düşünüldüğünde, akademik konuşma yeterliliklerine akademik Türkçe ders kitaplarında yer verilmediği ve "sunum yapma" görevine daha az yer verilmesine karşın "karşılıklı konuşma" görevine daha fazla yer verildiği üzerine ulaştığı sonuçlar bu çalışmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Aksoy (2021), lisansüstü öğrenim gören yabancı öğrencilerin akademik dil özyeterliklerine ilişkin görüşlerine değindiği çalışmada; öğrencilerin akademik Türkçede birçok sorunla karşılaşmasının, akademik özyeterlik algılarını olumsuz etkilediği sonucuna ulaşmış olup özellikle dilsel becerilerin akademik alanla ilişkilendirilerek ele alınmasına ve her bir yabancı öğrencinin lisans ve lisansüstü eğitime başlamadan önce akademik Türkçeye dönük bir eğitim ortamının olması gerekliliğine dair sonucu bu çalışmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Çiftler ve Aytan (2019), akademik Türkçe ders kitaplarının söz varlığını derlem tabanlı oluşturulan kelime listelerine göre incelendiği çalışmada akademik Türkçe dersleri planlanırken hedef kitlenin ihtiyaçlarının düşünülmesi gerektiği, uluslararası öğrencilerin genel akademik dile hâkim olabilmeleri için yapılacak çalışmaların yanında, kendi alanlarına yönelik terminolojiye aşina olabilmeleri için farklı disiplinlere göre hazırlanmış kelime listelerinin oluşturulması gerektiği sonuçları yine bu çalışmanın sonuç ve önerileri ile örtüşmektedir. Demir (2017), uluslararası öğrencilerin akademik Türkçe ihtiyaçları üzerine gerçekleştirdiği doktora tezinde; Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin lisans-lisansüstü derslerinde en çok dinleme becerisini kullandıkları ve bunu sırasıyla konuşma, okuma ve yazma becerilerinin izlediğini tespit etmiş olup bu bağlamda öğrencilerin akademik okumada ders kitabı okumayı, akademik yazmada dersi dinlerken not tutmayı, akademik konuşmada sınıfta dersle ilgili sorular sormayı ve akademik dinlemede ise dersi dinlemesinin önemli etkinlikler olduğunu belirtilmektedir. Demiriz ve Okur (2019), Akademik Türkçe dersine giren öğrencilerin metinlerini inceleyerek hatalarını tespit ettikleri ve sınıflandırdıkları çalışmalarında en fazla hatanın anlamsal alanda, en az hatanın ise ses bilgisel alanda yapıldığını tespit edip hataların ve sıklık oranlarının belirlenmesinin Türkiye'de eğitim veren TÖMER'lerin ders içeriklerinin düzenlenmesine ve gerekli değişikliklerin yapılmasına fayda saylayacağını belirtmektedir. Söz konusu çalışmalarda ulaşılan sonuçlar ve öneriler bu çalışmanın sonuçları ve özellikle önerileri ile çoğunlukla örtüşmektedir.

Her yıl ülkemize gelen uluslararası öğrencilerin neredeyse katlanarak artması, kontenjanların arttırılması, hatta 2019 yılından itibaren kontenjanların serbest bırakılması ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitim için Türkiye'nin tercih edilirliğindeki yükseliş Türkçenin uluslararası öğrenciler için akademik dil olarak kullanımına dair ihtiyacı olağanüstü arttırmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi için Akademik Türkçe denilince akla ilk gelen uluslararası öğrencilerin devam edecekleri eğitimlerini daha nitelikli sürdürmeleri gelmektedir. Bu amaçla birlikte, bundan daha genel ve geniş bir amaca hizmet bağlamında; Türkçenin "Uluslararası bir bilim dili" olması için Akademik Türkçe öğretimi ciddi bir gerekliliktir. Çünkü Dünyanın her yerinden, tüm disiplin ve bilim dallarında eğitim için Türkiye'ye gelen uluslararası öğrenciler Türkçenin bir bilim dili olarak gelişmesine önemli katkı sağlayabilir. Bu sebeple "Akademik Türkçe Öğretimi" programları bu amaçlar dikkate alınarak planlanmalı ve hazırlanmalıdır.

Hâlihazırda uluslararası öğrencilere Türkçe, TÖMER'lerde kurlar halinde verilmekte ve kur bitimlerindeki sınavların ve en son "Türkçe Yeterlilik Sınavlarının" başarıyla tamamlanması ile öğrenciler ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitimlerine başlamaktadır. Ancak bu süreçte fark edilmektedir ki öğrenciler; her ne kadar bu kurlardan başarıyla ayrılırlar da lisans ve lisansüstü eğitimleri başladığında Akademik olarak Türkçenin kullanımında yetersiz kalmaktadırlar. Bu durum ihtiyaç analizleri ile akademisyenlerce tespit edilmeye devam etmektedir. Bu çalışmada uluslararası öğrencilerin öğrenim gördükleri alanlara göre durumları ve akademik Türkçe öğrenimleri için kullanılan materyallerden çalışmanın örneklemini oluşturan üç kitap incelenmiş aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Uluslararası Öğrencilerle İlgili İstatistikî Verilerden Ulaşılan Sonuçlar

YÖK verilerine göre; Türkiye'de, 2021 yılı itibarıyla 204 üniversitede bulunan 1959 fakültenin 1704 farklı bölümün hemen hemen hepsinde toplam 224.048 uluslararası öğrenci eğitim almıştır. Uluslararası öğrencilerin 2020-2021 öğretim yılında 27.944'ü "Ön Lisans", 158.538'i "Lisans" ve 37.566'sı "Lisansüstünde (Yüksek lisans ve Doktora)" öğrenim görmüştür. Öğrencilerin bilin alanlarına göre dağılımı ise şöyledir. Üniversitelerde bulunan 18371 programın neredeyse tamamında yabancı uyruklu (uluslararası) öğrenci görmek mümkündür. En fazla uluslararası öğrenci %22'lik bir oranla "Hukuk, İşletme, İktisat, İdari Bilimler (Kamu Yönetimi-Uluslararası ilişkiler), Finans Bankacılık, Sigortacılık, Muhasebe, Pazarlama, Siyaset-Politika Psikolojinin" yer aldığı '*Sosyal Bilimler, İş ve Hukuk*' alanında olduğu görülmüştür. '*Mühendislik, İmalat ve İnşaat*' alanında %17, '*Sağlık ve Refah*' alanında %16, '*Fen Bilimleri, Matematik-Bilgisayar*' alanında %13, '*Beşerî Bilimler ve Sanat*' alanında %9 ve diğer alanlarda %23 uluslararası öğrencinin eğitim aldığı tespit edilmiştir. Özellikle ülkemiz sınırlarında yaşanan gelişmeler, üniversitelerdeki öğrenci değişim programları, eğitim bursları, ticari-ekonomik, sanat-spor ve sosyal alanlardaki gelişmeler doğrultusunda Türkiye eğitim alanında bir çekim merkezi olmuştur. Bu bağlamda Uluslararası öğrencilerin Türkiye ve Türkçeye olan tercihleri her yıl artan oranlarda sürekli değişmektedir. Bu da Türkçenin uluslararası öğrencilere öğretimi için, özellikle eğitim amaçlı öğrenmelerde; çok daha fazla materyal, farklı öğretim yöntem ve teknikleri ve özellikle ileri seviyede akademik-bilimsel Türkçenin daha fazla işlenmesini zorunlu kılmaktadır. Bütün bu gelişmeler göstermektedir ki; uluslararası öğrenciler için akademik Türkçe öğretimi

programlarıyla, her alan ve dala özel akademik Türkçe sözcük ve terimlerine yönelik materyal geliştirme, ilgilenilmesi gereken en acil meselelerdendir.

Çalışmanın Örneklemini Oluşturan Kitaplarla İlgili Sonuçlar

“Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe-1” kitabında; Akademik Türkçe öğretiminin, *sosyal bilimler, fen ve sağlık bilimleri* ile ilgili metinler aracılığıyla yapılmasının amaçlanması ve metinlerin uluslararası öğrencilerin akademik düzeyde anlama ve kendi akademik alanlarına ait söz varlığının geliştirilmesine yönelik olması, ayrıca metinlerin %75’inin yayınlanmış makalelerden oluşturulması akademik Türkçe öğretimi açısından son derece önemlidir. Yapılan incelemede “*Fen bilimleri*” alanında; en fazla 7 metinle “*Tabiat-biyoloji*” alanı ilk sırada olup onu sırasıyla, 6 metinle “*Sağlık*”, 3 metinle “*Teknoloji*”, 2’şer metinle “*Enerji*” ve “*Kişisel gelişim*” alanları ve 1 metinle “*Mimari*” takip etmektedir. *Sosyal bilimler*” alanlarına göre dağılım ise, bu alanda en fazla 9 metinle “*Kültür*” alanı ilk sırada olup onu sırasıyla, 6 metinle “*Dil ve iletişim*”, 4 metinle “*Siyaset-kamu*”, 2 metinle “*Eğitim*”, 2 metinle “*Ekonomi*”, 1 metinle “*Antropoloji*” takip etmektedir.

“Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe-2: Yazma” kitabı: “*Doğru Yazma*” bölümünde Türkiye Türkçesi dilbilgisi kuralları (*Ses, yazım kuralları, noktalama işaretleri, edilgen fiil, zaman, cümle, bağlam vb.*) her konuya yönelik kısa metin-paragraf üzerinden akademik Türkçe bağlamında ele alınmıştır. Kitabın diğer bölümlerinde *akademik yazı türleri, akademik yazıda; başlık, amaç, konu, veri toplama, tutarlılık, örneklendirme, açıklama, grafik ve tablo işlemleri, problem-çözüm, karşılaştırma, tartışma, betimleme, sınıflandırma, yazının bölümleri, alıntı yapma* ile ilgili bilgilerin örnekler verilerek ele alındığı görülmüştür.

“Akademik Türkçe” (Karatay, 2019) kitabı: Kitapta farklı alanlardan 96 metin ve 98.000 sözcük yer almakta, sözcüklerin 21.000’i farklı anlam ve yapılarla kullanılmıştır. “*Sosyal bilimler*” alanında bulunan 64 metinden en fazla metnin “*Psikoloji*” ve “*Sosyoloji*” bilim dalında, en az metnin ise “*Eğitim bilimleri, ahlak-etik*” dalında olduğu tespit edilmiştir.

Uluslararası öğrencilere akademik Türkçenin “metinler aracılığıyla” verilmesinin amaçlanması kitapta kullanılan metinlerin konusu, seçimi ve akademik alanlara göre dağılımının önemini artırmıştır. Ancak; kitaplarda kullanılan metinler ve sözcükler, YÖK verilerine göre, uluslararası öğrencilerin devam ettikleri alan ve dalların tamamını kapsamamaktadır. Ayrıca metinlerin akademik alanlara göre dağılımı da sistematik olmayıp belli bir plan, sıra ve programa göre yapılmadığı, alanlar arasında bir uygunluğun olmadığı görülmektedir.

Her dil, mutlaka akademik ve bilimsel alanlarda kullanım yetkinliğinin uluslararası da kabul görmesini ister. Buradan hareketle; Türkçenin uluslararası akademik ve bilimsel alanlarda tercih edilen bir dil olmasının sağlanmasında ülkeye eğitim için gelen uluslararası öğrencilerin, Türkçeyi akademik ve bilimsel alanda işlevsel olarak kullanmaları en etkili yollardan biri olabilir. Bu temel amacı gerçekleştirmek için uluslararası öğrencilere, devam edecekleri alanlara dair temel Türkçe akademik kelime ve terimler ile akademik-bilimsel yayın, sunum ve etkinliklerin özellikleri Akademik Türkçe dersi kapsamında öğretilmelidir.

ÖNERİLER

1. Türkiye’de ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitimde uluslararası öğrencisi bulunan tüm Üniversitelerin Türkçe Öğretim merkezlerinde “Akademik Türkçe” öğretimine geçilmelidir.
2. Bilim alanlarında hazırlanmış terimler sözlüğü akademik Türkçe için yeterli gelmemektedir. Alan uzmanları ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında çalışan akademisyenlerin ortak çalışması ile her bilim alanı ve dalına özel akademik terim ve kelimelerden oluşan “Akademik Türkçe Terim ve Kelime Sözlüğü” hazırlanmalıdır.
3. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alan uzmanlarınca, ilgili bilim alanı uzmanlarından da destek alınarak, uluslararası öğrencilerin öğrenim gördükleri daha fazla alan ve dallara yönelik “Akademik Türkçe” ders kitapları hazırlanmalıdır.
4. Akademik Türkçe ders kitaplarının yanında; içinde çeşitli alanlara dair akademik ve bilimsel kelime ve terimlerin bulunduğu, makalelerin yer aldığı *yardımcı okuma kitapları* oluşturmak, akademik Türkçe öğretimine katkı sağlayacaktır.
5. Öncelikle “Alanlara dair Türkçe kelime ve terim öğretimi” veya daha genel bir ifadeyle “YDTÖ için Akademik Türkçe” veya “Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe” öğretimi materyallerinin hazırlanmasının disiplinler arası çalışma gerektirdiği ortadadır. Bu sebeple üniversitelerde bilim alanları ve dallarında görev yapan akademisyenlerin konu ile ilgili katkı sunmaları gerekmektedir.
6. Özellikle uluslararası öğrencilerin tercih ettikleri bilimler, fakülteler ve alanların istatistikleri sürekli güncellenmeli ve bu doğrultuda akademik Türkçe öğretimine yönelik materyaller de (ders kitabı, yardımcı okuma kitabı, metinler, yeni alan sözcük ve terimler vb.) güncellenmelidir.
7. Bu mesele elbette yabancıların Türkçeyi akademik anlamda lisans ve lisansüstü eğitimleri sırasında daha etkin kullanabilmeleri ve bunun sonucunda bu eğitimleri sağlayan burs programları, projeler ve yatırımların başarılı bir şekilde sonuçlanmasıyla ilgilidir. Ancak aynı zamanda hiç şüphesiz Türkçenin akademik bir dil ve bilim dili özelliklerini uluslararası bilim platformları ve akademik dünyada gösterebilmesi için de büyük öneme sahiptir.

Sonuç olarak; her dil, mutlaka akademik ve bilimsel alanlarda kullanım yetkinliğinin uluslararası da kabul görmesini ister. Bu kabulün ve uluslararası dil ve eğitim için tercih edilen olmanın sağlanmasında en etkili yol, dili eğitim için öğrenmeye gelen uluslararası öğrencilere o dili akademik ve bilimsel alanlarda kullandırabilmektir. Muhakkak Türkçenin uluslararası öğrencilere öğretimi, ticari olarak “dil eğitimi” hizmeti sektöründe yarışmayı gerektirir. Ancak amaç dilin etkinliğini-yetkinliğini her akademik, bilimsel, sosyal ve ekonomik alanda hissettirebilmektir. Akademik Türkçe, Türkçenin geleceğidir ve aynı zamanda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde son ve tamamlayıcı basamaktır. Türkçenin bir bilim dili olarak gelişimi için en uygun ortamlardan biri, Türkçeyi akademik amaçlı kullanmak isteyen uluslararası öğrencilere “Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programları” dâhilinde özellikle “Akademik Türkçe Öğretimi” ile verilecek eğitimidir.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Bu çalışma herhangi bir canlı üzerinde gerçekleştirilmediği için *etik kurul onayı* gerektirmemektedir.

Yazar Katkı Oranı Beyanı: Bu Çalışma tek yazarlı olup yazarın katkı oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

- Aksoy, S. (2021). Lisansüstü öğrenim gören yabancı öğrencilerin akademik Türkçe özyeterliklerine ilişkin görüşleri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(35), 1705-1728. <https://doi.org/10.26466/opus.771216>
- Çiftler, F. & Aytan, T. (2019). Yabancılar için akademik Türkçe kitapları üzerine bir inceleme, *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 7(4), 75-91. <http://dx.doi.org/10.29228/ijlet.39947>
- Demir, D. (2017). *Uluslararası öğrencilerin akademik Türkçe ihtiyaçlar*. (Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
- Demir, N. (2020). *Akademik Dil ve Akademik Türkçe*. <https://fikircografyasi.com/> Erişim tarihi: 14.06.2022
- Demiriz, H. N. & Okur, A. (2019). Türkçe öğretiminde yazma öğretimine akademik Türkçe aşamasında yabancı öğrenciler üzerinden bir bakış. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 436-449. <https://doi.org/10.16916/aded.525728>
- Friedberg, C., Mitchell, A. & Brooke, E. (2017). Understanding academic language and its connection to school success. *The Education Digest*, 82(6), 58-60. https://education.report/Resources/Whitepapers/f8670107-c91b-4c74-b564-c149c46b2ee2_Whitepaper_Understanding_Academic_Language.pdf
- Göçen, G. (2021). Uluslararası öğrenciler için hazırlanan akademik Türkçe ders kitaplarındaki konuşma görevleri ve yeterlilikleri. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 6(1), 43-84. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aydintdd/issue/60838/853840>
- Halitoğlu, V., Acar, Y., Gökduman, E., & Morali, G. (2018). *Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe Sosyal Bilimler*. Can Ofset.
- Halitoğlu, V., Acar, Y., Gökduman, E., & Morali, G. (2018). *Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe Fen Bilimleri*. Can Ofset.
- Halitoğlu, V., Acar, Y., Gökduman, E., & Morali, G. (2018). *Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri*. Can Ofset.
- Karatay, H. (Ed.) (2019). *Akademik Türkçe*. Pegem Akademi.
- Konyar, M. & Yılmaz, F. (2021). Uluslararası öğrenciler için akademik Türkçe ders içeriği hazırlanmasına yönelik bir araştırma: ihtiyaçlar ve öneriler. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 9(1), 156-179. <http://dx.doi.org/10.29228/ijlet.49558>
- Kurudayıoğlu, M. & Çimen, L. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin akademik yazılarında etkileşimli üstsöylem belirleyicilerinin kullanımı. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(31), 3899-3923. <https://doi.org/10.26466/opus.771950>

- Nagy, W. & Townsend, D. (2012). Words as tools: Learning academic vocabulary as language acquisition. *Reading Research Quarterly*, 47, 91-108. <https://doi.org/10.1002/RRQ.011>
- Özdemir, E. (2021). *Erciyes Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi akademik Türkçe kitap setlerinin dinleme ve yazma etkinlikleri açısından incelenmesi* [Y.L. Tezi]. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Scarcella, R. (2003). Academic English: A conceptual framework. EScholar ship University of California. <https://cloudfront.escholarship.org/dist/prd/content/qt6pd082d4/qt6pd082d4.pdf?t=1w7x0w> Erişim tarihi: 15.06.2022
- Şimşek, P. (2011) *Yabancılara Türkçe öğretiminde okuma metinleri ve yardımcı okuma kitapları üzerine bir araştırma*. [Yüksek Lisans Tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şimşek, M., Yılmaz, E. & Demirel Fakiroğlu, G. (2019). *Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 2*. Kültür Sanat Basımevi.
- Şimşek, M., Yılmaz, E., & Demirel Fakiroğlu, G. (2019). *Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3*. Kültür Sanat Basımevi.
- Tüfekçioğlu, B. (2018). *Yabancı dil olarak akademik Türkçe: sosyal bilimlerde akademik ve teknik söz varlığı*. [Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Temur, N. (Ed.) (2017). *Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe-1*. Gazi TÖMER yayınları.
- Temur, N. (Ed.) (2017). *Yabancılar İçin Akademik Türkçe-II*, Ankara: Salmat.
- Temur, N. (Ed.) (2020). *Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe-2-Yazma*. Gazi TÖMER yayınları.
- Uslu Üstten, A., Parlak, H., Kardaş, D., Kaplan, H., Güneş Ulus, A., & Mehmet, N. G. (2016). *Yabancılar İçin Akademik Türkçe*. Atalay Matbaa
- Yahşi Cevher. Ö. & Güngör, C. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik Türkçenin önemine ilişkin uygulamalı bir araştırma: Türk dili öğretimi uygulama ve araştırma merkezi örneği. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 2267-2274. 10.18298/ijlet.274
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, E., Demirel Fakiroğlu, G., & Şimşek, M. (2018). *Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1*. Kültür Sanat Basımevi.
- YTB. (t.y.). *Türkiye Bursları*. <https://www.ytb.gov.tr/>. Erişim tarihi: 14.06.2022
- YÖK. (t.y.). *Yükseköğretim bilgi yönetim sistemi*. <https://istatistik.yok.gov.tr>. Erişim tarihi: 14.06.2022
- YÖK AKADEMİK, *Yükseköğretim Akademik Arama*. <https://akademik.yok.gov.tr/AkademikArama/>. Erişim tarihi: 18.9.2023